

HET KERKELIJK HUWELIJK: EEN VERBOND VAN LIEFDE

Er zijn huwelijken die onherstelbaar ontwricht zijn. De echtgenoten gaan uit elkaar. In bepaalde gevallen is het zinvol om na te gaan of er wel een geldig kerkelijk huwelijk is geweest. Er bestaan immers kerkjuridische gronden die een onderzoek rechtvaardigen.

Via de media hebben we vernomen dat de paus nieuwe mogelijkheden heeft gegeven om een kerkelijk huwelijk nietig te verklaren. Deze normen zijn op 8 december 2015 van kracht geworden. Het is echter zinvol de betekenis van het kerkelijk huwelijk te belichten volgens de normen van het Wetboek van Canoniek Recht. Met dit artikel proberen we het duidelijk te maken voor u.

Om te weten of een kerkelijk huwelijk in aanmerking komt voor zo'n procedure, kan één van de echtgenoten zich richten tot de kerkelijke rechtbank (bij voorkeur) van het eigen bisdom. Daarna kan een procedure worden gestart om na te gaan of het huwelijk geldig gesloten is. Met andere woorden of alle vereisten aanwezig waren toen de twee personen trouwden met elkaar.

Voor de Kerk is het huwelijk één van de zeven sacramenten van het Nieuwe Testament. Het huwelijk draagt bij tot de opbouw van de hele Kerk. Om deze reden wordt het huwelijk in het openbaar gevierd, te midden van de kerkgemeenschap.

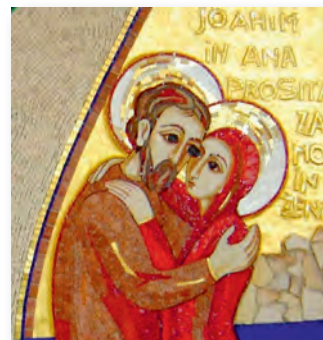
De openbare viering wordt voorgegaan door een 'bedenaar van de Kerk die assisteert' en twee getuigen. Ze stellen vast dat het 'ja-woord' door de huwendes is gegeven.

De bedenaar die assisteert is de bisschop of de pastoor, een andere priester of een diaken die door hen wordt gedelegeerd. Zonder deze delegatie is het huwelijk ongeldig gesloten.

Een verbond

Een huwelijk voor de Kerk is een 'liefdesverbond tussen een man en een vrouw', zoals paus Franciscus onderstreept. Dat wil zeggen: een vorm van een vrije overeenkomst tussen twee personen van verschillend geslacht die gedoopt zijn - of minstens één van hen - in de katholieke Kerk. Daarmee verplichten ze zich ertoe in een totale levensgemeenschap met elkaar te leven. Deze band tussen man en vrouw in het huwelijk symboliseert de eenheid tussen Christus en de Kerk. In het huwelijk is de mens in staat om met de ander in relatie te treden en een gemeenschap van liefde te vormen.

Daarom is dit een verbond van liefde met haar eigen kenmerken: het welzijn van de echtgenoten, de trouw aan de partner, de onontbindbaarheid (dat wil zeggen een verplichting voor het hele leven), de vruchtbaarheid als opening naar nieuw leven en vrucht van de huwelijksliefde. Dit is de opdracht en zending van de christenen die zich in de echt verbinden.

Burgerlijk en kerkelijk huwelijk

In de Europese staten met een gesecculariseerde wetgeving zoals in België, wordt het civiele huwelijk en het kerkelijk huwelijk op twee verschillende momenten gesloten.

Het kerkelijk huwelijk wordt beschouwd als 'een zuivere privézaak, die enkel toegelaten is na een burgerlijk huwelijk'¹. Vanwege de scheiding tussen Kerk en Staat beschouwt de Staat alleen een burgerlijk huwelijk als geldig en dit gaat aan het huwelijk voor de Kerk vooraf.

Voor de katholieke Kerk is echter niet voldoende dat katholieken een louter burgerlijk huwelijk sluiten. Hun huwelijk is pas geldig als zij voor de Kerk trouwen. Voor hen kan er geen huwelijk zijn dat geen sacrament is, dat wil zeggen gesloten voor de Kerk². De Kerk acht zich bevoegd voor het sacrament van het huwelijk.

Zij erkent echter de rol van de Staat voor wat de civiele gevolgen betreft. Maar de Kerk erkent de civiele normen die een scheiding regelen niet, omdat die tegen haar opvatting over het huwelijk ingaan. Een huwelijk is immers onontbindbaar.

¹ M.E. STORME, Tussen God en Caesar? Levensbeschouwelijke visie op staat, recht en civil society, Uitgeverij Pelckmans/Kalmhout 2011, 50.

² Ook katholieken die de Kerk formeel hebben verlaten, zijn gehouden aan de kerkelijke wetten die de canonieke vorm van de viering ervan betreffen: zie hiervoor het Motu proprio "Omnium in mentem" van Benedictus XVI, 26 oktober 2009.

Aandachtspunten voor de bedienaren

Voor bedienaren (pastoor, diaken of iemand anders die daarvoor is aangesteld) die een huwelijk in de Kerk voorbereiden, is het van belang te weten dat er andere bepalingen gelden voor een katholiek die trouwt met een katholieke partner van de oosterse ritus. Voor een geldig kerkelijk huwelijk is dan altijd de tussenkomst van een priester vereist.

Dat geldt ook als een katholiek trouwt met een niet-katholieke partner van de Orthodoxe Kerken. Ook hier is de aanwezigheid van een priester van belang om een kerkelijk huwelijk te sluiten. We moeten ook weten dat de Kerk een louter burgerlijk huwelijk tussen niet-katholieke gedoopten als geldig beschouwt. Hun huwelijk is dus onontbindbaar evenals een huwelijk van

katholieken die voor de Kerk trouwen. Tot zover een algemene inleiding over het kerkelijk huwelijk. In een volgende bijdrage geven we meer toelichting

over de procedure voor de nietigverklaring van het kerkelijk huwelijk.

Cristina Forconi, *Redemptor hominis*

Meer info:

Cristina Forconi, rechter
Interdiocesane Kerkelijke Rechtbank Eerste Instantie
Bisdom Hasselt
Vrijwilligersplein 14
3500 Hasselt
011 28 84 42 (maandag & dinsdag)
officialaat@bisdomhasselt.be

Adelin Vanmarsenille, officiaal
Interdiocesane Kerkelijke Rechtbank Tweede Instantie
Bisdom Hasselt
Vrijwilligersplein 14
3500 Hasselt
011 28 84 43
idr.tweede.instantie@bisdomhasselt.be